# Statenbrief

**Datum**
9 juli 2019

**Zaaknummer**
2019-008469

**Inlichtingen**
Mijnke van Kleef
026 359 9174
post@gelderland.nl

**Onderwerp**
Regionale energiestrategieën stand van zaken



**Portefeuillehouder**
Jan van der Meer

**Kerntaak en plandoel**
- Milieu, Energie en Klimaat

**Doel van deze brief**
Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten om:
- de inhoud van deze brief voor kennisgeving aan te nemen (informatieplicht)

## 1 Inhoud voorstel (beoogd resultaat/doel)

Op 28 juni j.l. is het definitieve Klimaatakkoord gepubliceerd. In het Klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt over o.a. het opstellen van Regionale Energiestrategieën (RES). In Gelderland werken wij als provincie samen met partners in zes regio's aan de totstandkoming van deze RES-en.
Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken van dit moment, de inhoud van de RES en het proces van de RES-en zoals dat in Gelderland verloopt. Hierbij leggen we nadrukkelijk een relatie met de Gelderse klimaat- en energiedoelstellingen zoals die eerder door uw Staten zijn vastgesteld en die in het nieuwe coalitieakkoord zijn opgenomen.

## 2 Aanleiding

Het afgelopen jaar hebben de gezamenlijke provincies samen met medeoverheden en maatschappelijke partijen onderhandeld over het Klimaatakkoord. Aan de basis van de provinciale inzet ligt de Investeringsagenda "Naar een duurzaam Nederland". Deze Investeringsagenda hebben provincies samen met gemeenten en waterschappen aan de formerende partijen aangeboden tijdens de Kabinetsformatie, waarvan de Regionale Energie Strategieën (RES-en) onderdeel van uitmaakten. Deze inzet leidde tot het Interbestuurlijk Programma (IBP), dat op 14 februari 2018 ondertekend is door provincies, Rijk, gemeenten en waterschappen. In het IBP hebben de overheden afgesproken het Nationaal Programma RES te ontwikkelen en gezamenlijk deel te nemen aan de onderhandelingen over het Klimaatakkoord. De Regionale energiestrategieën maken een belangrijk onderdeel uit van het Klimaatakkoord. Met de RES krijgen regio's de ruimte om naar eigen inzicht hun opgave qua omgevingsbeleid voor meer hernieuwbare energie concreet te beleggen, waarbij participatie van burgers een elementair onderdeel is.

Eerste deadlines in het RES proces zijn:

- vaststelling van een startnota door PS, de raden en AB's van de Waterschappen direct na de ondertekening van het definitieve Klimaatakkoord of eerder;
- uiterlijk 1 juni 2020 vaststelling van een concept RES door alle de colleges en DB's van de Waterschappen; en
- uiterlijk 1 maart 2021 vaststelling RES 1.0 door PS, de raden, en AB's van Waterschappen.

Verschillende regio's hebben inmiddels een (concept) startnotitie opgesteld, die nu aan de colleges en DB's is voorgelegd met het advies deze met respectievelijk de raden, PS en AB's te bespreken. In deze brief informeren wij u hoe wij dit proces met uw Staten willen doorlopen. In de bijlage treft u een uitgebreide toelichting aan op de RES.

## 3 Bestaand beleid c.q. kader

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de RES-en in ieder geval betrekking hebben op elektriciteit en gebouwde omgeving. De regionale onderdelen van andere sectoren, mobiliteit, industrie en landgebruik kunnen worden meegenomen als onderdeel van de RES dan wel op andere wijze worden georganiseerd. Elektriciteit heeft betrekking op de vraag van alle sectoren, dus ook van mobiliteit, industrie en land en landgebruik. Landelijk heeft de doelstelling van 49% $CO_2$ reductie voor elektriciteit geresulteerd in de afspraak in het Klimaatakkoord dat er 35TWh grootschalige opwek moet zijn gerealiseerd in 2030. Naast een "bod" voor de bijdrage aan deze 35 TWh wordt als onderdeel van de RES de vraag en het aanbod van warmte uitgewerkt in de zg. Regionale Structuur Warmte (RSW). Ook de consequenties voor infrastructuur zijn onderdeel van de RES.

Uw Staten hebben met het vaststellen van het initiatiefvoorstel klimaat in maart 2018 (PS 2018-39) voor een ambitieuzere doelstelling gekozen van 55% $CO_2$ reductie in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050. Deze doelstelling is de basis is voor de zes Gelderse RES-en.

Met Motie 18M38 over langjarig investeren in klimaat hebben uw Staten verder uitwerking gegeven aan het initiatiefvoorstel Klimaat, met expliciet aandacht voor de RES-en.

Uw Staten hebben met de vaststelling van motie 18M39, aandacht gevraagd voor realisatie van grootschalige energieopwekking langs hoofdinfra. De uitwerking van deze motie wordt, waar deze nog niet als separaat traject in gang zijn gezet, meegenomen als onderdeel van de RES-en.

De omgevingsvisie biedt kaders voor de ruimtelijke uitwerking. Verwacht wordt dat de energietransitie grote ruimtelijke consequenties heeft, zeker gezien de ambitieuze Gelderse doelstellingen. Het kan nodig zijn dat de provincie om de doelstellingen te kunnen realiseren gemaakte keuzes ter discussie moet stellen. De vastgestelde RES-en vormen input voor de omgevingsvisies van provincie en gemeenten.

## 4 Argumenten/afwegingen/risico's

Het proces rond het Klimaatakkoord en de RES-en is een dynamisch proces. Ervaring van de afgelopen periode is dat de afspraken op hoofdlijnen over de RES staan, maar dat op meer detail op landelijk en regionaal niveau nadere invullingen plaatsvinden. De bijgevoegde informatie betreft daarmee de stand van zaken van dit moment.
De provincie heeft in de RES verschillende rollen. In de eerste plaats is de provincie faciliterend. Dat gebeurt op verschillende manieren: door het aanbieden van ateliers, modelberekeningen, menskracht en leveren van input voor de warmte inventarisatie. De provincie is ook deelnemer in de RES: vertegenwoordigd in ambtelijke werkgroepen en regionale stuurgroepen en mede besluitnemer. In het uiterste geval kan escalatie plaatsvinden via het huis van Thorbecke.
In alle zes Gelderse regio's wordt, op een binnen de regio passende manier, gewerkt aan het opstellen van een RES. Zo is er in iedere regio een werkorganisatie met een stuurgroep, zijn er startnota's (in wording), en zijn of worden er ateliers gepland. Wij hebben vertrouwen in het Gelderse proces. Iedere regio streeft naar 55% $CO_2$ reductie, twee regio's streven naar energieneutraliteit in 2030. De ingrijpende ruimtelijke vraag voor energietransitie kan botsen met andere belangen, zoals natuur en cultuur. Dat kan in de praktijk betekenen dat de provincie als gelijkwaardige partner, net als gemeenten, gemaakte keuzes ter discussie moet stellen.

## 5 Financiële consequenties

De kosten die gemaakt worden voor het opstellen van de RES-en, voornamelijk voor de facilitering van de regio's, zijn voor 2019 gedekt in de lopende begroting. Financiële consequenties voor na 2019 liggen voor bij de begroting 2020. Vanuit het Nationaal Programma RES is er een bijdrage per regio beschikbaar gesteld voor de komende 3 jaar, variërend van 3 tot 6 ton per regio.
Na het vaststellen van de RES 1.0 en mogelijk al gedeeltelijk parallel daaraan, zal gestart moeten worden met de uitvoering van de RES. Streven is dat uiterlijk 2025 alle omgevingsvergunningen voor de tot 2030 te realiseren grootschalige opwek zijn verleend. Voor de uitvoering van de RES zal mogelijk na 2019 een beroep worden gedaan op de agenda Klimaat en energie, bijvoorbeeld voor het ondersteunen van regionale uitvoeringsteams.

## 6 Proces en evaluatie

Voor uw Staten zijn de volgende er drie besluitvormingsmomenten voorzien voorafgaand aan in verwerking van de RES in het omgevingsbeleid:

| | |
|---|---|
| Juni -november 2019: | vaststelling Gelderse Startnota's |
| Juni 2020: | concept RES-en ter kennisname |
| Februari-maart 2021: | vaststelling RES-en 1.0 |

De Startnota's en RES-en van de zes regio's zullen waar mogelijk gecombineerd aan uw Staten ter vaststelling worden aangeboden. Recent zijn door ons de startnota's van Cleantech Regio en Regio Foodvalley ontvangen alsmede de concept startnota van Regio Arnhem Nijmegen. Deze zijn als bijlage bijgevoegd. De concept startnota van de Regio Rivierenland wordt binnenkort verwacht. Het is niet mogelijk om nog voor het reces een goede inhoudelijke en samenhangende beoordeling te maken. In een opvolgende Statenbrief zullen wij de startnota's voor vaststelling en de concept-

startnota's ter kennisgeving aan u voorleggen. De vaststelling van de overige startnota's volgt zo snel mogelijk hierna, inclusief de vaststelling van de definitieve startnota voor de Regio Arnhem Nijmegen.
De RES-en gaan over een complexe materie met verschillende belangen. Wij zijn graag bereid om desgewenst, op enig moment voorafgaand aan de besluitvorming op de startnota's, in een technische briefing te voorzien.
Als de ontwikkelingen daartoe aanleiding geven, zullen we u tussentijds informeren.

Gedeputeerde Staten van Gelderland
John Berends - Commissaris van de Koning
Pieter Hilhorst - secretaris

**Bijlagen:**
1 Notitie toelichting stand van zaken Regionale energie strategieën
2 Startdocument RES Foodvalley
3 Startnotitie Regionale Energie Strategie Cleantech Regio 2020-2030
4 Concept Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen